

Motion till riksdagen 2025/26:3096

av Mikael Oscarsson (KD)

Livshjälp – inte dödshjälp

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska stå fast vid förbudet mot dödshjälp och i stället utveckla den palliativa vården och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör säkerställa nationell likvärdig tillgång till palliativ vård i hela landet och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör stärka stödet till närstående och personal inom vården för att säkerställa hög kvalitet i livets slutskede och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Debatten om dödshjälp väcker starka känslor. Förespråkarna lyfter ofta fram individens rätt att själv bestämma över sitt liv och sin död. Motståndarna varnar för riskerna – att det som börjar i frihet kan sluta i press och tvång. Frågan rör inte bara lagstiftning, utan också människosyn och samhällets grundläggande värderingar.

Jag menar att Sverige inte ska gå den väg som vissa andra länder valt. Kanada är ett varnande exempel. Där infördes lagstiftning om dödshjälp med löften om strikta gränser. På bara några år har kriterierna vidgats. I dag kan svårt sjuka, funktionshindrade och till och med psykiskt sköra människor omfattas. Kritiken har vuxit – inte minst från läkarkåren och anhöriga – som menar att systemet har glidit långt bort från de ursprungliga intentionerna. Liknande utveckling har setts i Nederländerna och Belgien, där dödshjälp successivt blivit ett alternativ även för människor som inte är i livets slutskede. Risken är tydlig: när dödshjälp väl införts är det svårt att dra tillbaka gränserna.

Det finns flera starka argument mot att införa dödshjälp:

- Människovärdet är okränkbart. Livet är en gåva, och människan har inte rätt att sätta en punkt för den gåvan. Att ge vård är att värna människans värde – även i lidandet.

- Ingen kan skapa ett vattentätt system. Erfarenheter visar att regler glider. Det som börjar med ”obotligt sjuka” kan snart omfatta funktionshindrade, psykiskt sjuka eller äldre som känner sig som en börda.
- Samhället riskerar att skicka fel signaler. Om dödshjälp blir ett alternativ kan svårt sjuka och äldre känna sig pressade att välja bort livet – inte för att de vill, utan för att de tror att de belastar andra.
- Det är fel att reducera livet till lidandet. Även i smärtan finns värdighet, relationer och mening. Det vi som samhälle ska göra är att lindra smärtan och ge stöd – inte avsluta livet.
- Människan är mer än sin sjukdom. Den kristna människosynen påminner oss om att även den svagaste människan bär på ett oändligt värde.

Utveckla den palliativa vården

I stället för att legalisera dödshjälp behöver vi bygga ut den palliativa vården. Alla ska ha rätt att få god smärtlindring, trygghet och mänsklig närvaro när livet går mot sitt slut. Tyvärr finns det fortfarande stora skillnader i tillgång och kvalitet mellan olika delar av landet. I vissa regioner finns välutbyggda team och vårdformer, medan andra patienter möter brister och får kämpa för att få hjälp. En nationell strategi för palliativ vård måste därför säkerställa att vården blir jämlik och tillgänglig för alla, oavsett bostadsort.

Det handlar också om att förbättra utbildningen. Palliativ medicin bör ges en tydligare plats i läkar- och sjuksköterskeutbildningar. Smärtlindring, psykosocialt stöd och existentiella frågor är centrala delar av vården i livets slutskede, men för lite av detta ingår i grundutbildningen i dag.

Stöd till närstående och personal

En god vård i livets slut handlar också om stöd till närstående och personal. Att vårda en älskad i livets slutskede kan vara både tungt och känslomässigt krävande. Närstående behöver avlastning, samtalsstöd och ekonomiskt stöd. Personalen möter samtidigt svåra etiska dilemman och stor press. Här behövs mer resurser, bättre utbildning och ett tydligare erkännande av deras avgörande roll.

Ett samhälleligt vägval

Frågan vi måste ställa oss är: vilket samhälle vill vi vara? Ett där människor riskerar att känna sig till last och därför väljer dödshjälp – eller ett samhälle som markerar att varje människa är värdefull till sitt sista andetag?

I Sverige har vi hittills stått fast vid att inte legalisera dödshjälp. Det är en linje som sänder en tydlig signal: vi väljer livshjälp, inte dödshjälp. Vi vill ge lindring, trygghet och närvaro – inte erbjuda en snabb utväg.

Sveriges ansvar

Sverige kan också bli en internationell förebild genom att visa att det går att bygga en vård som ger trygghet i livets slut utan att öppna för dödshjälp. Det skulle vara en tydlig

kontrast till länder som nu brottas med konsekvenserna av lagstiftning som gått för långt.

Sveriges väg bör vara tydlig: livshjälp, inte dödshjälp. Genom att utveckla den palliativa vården kan vi ge människor trygghet i livets slut och samtidigt stå upp för människovärdet i dess djupaste mening.

Mikael Oscarsson (KD)